UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Vti in flumine publico navigare liceat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

contra eum, eſt textus in l.j.§.illud Labeo.ī.de aqua quo.ꝛ eſti. Item conſidera, ꝙ tex.in l.in concedendo.alleg.hic per Bart. videtur facere contra eum in ratione ſui dicti.ibi,merito,ꝛc.Sꝫ Bart.hic loquitur,quando ducendo aquam, nullum damnum fit molendino.igitur,ꝛc.Sed dicas quod ius domini aque, ſaltē diceretur in hoc minui:ꝛ ſic ſentiret damnum, quia poſſet reducere per alia ſua predia.

✝ Claud.de Seyſſell.¶Ducere non poterit.Sequitur Alexan. conſi.cviij.in prin.vol.ij.

b Poma.¶Decimotertio.In iſta xiij.q.inquantum Bar.alleg. tex.in l.ſeruitutes.§.pe.vide ad iſtum ter.Are.conſi.ſuo.xxx.incip.viſo themate.in iij.dubio.in ver.ex.his patet.Et inquātum alleg.tex.in l.iij.§.tractatū.Adde Spe.in ti.de cauſa poſ.ꝛ proprie.§.nunc dicendum.verſi.queritur.ꝛ Bal.in rub.ꝛ in l.item lapilli.ſ.de rerum di.Ang.in l.ij.ſ.de ſerui.Gemi.in c.j.extra de exceſ.prela.in vj.ꝛ vide text.in l.fi.ī.eod.Limita tamē iſtam deciſionem,vt per tex.in l.iij.§.fi.de itine.actuque priuato.

i ¶Decimoquarto.In iſta xiiij.q.vide eūdem Bar.in l.j.§.ſicut autem opus.ſ.de aqua plu.arc.Bal.in cōſil.cix.inci.ꝛ videtur in j.vol.ꝛ in l.iiij.C.de ſer.ꝛ aqua.vbi dicit,ꝙ ſi aqua non oritur in meo,tamen poſtquam ingreſſa eſt in meū, poſſum facere quicquid voluero.Uide etiam eundem Bal.in c.cū omnes.ver.pone.ex publico,de conſt.Inquantū Bar.cōcludit valere pactum ꝛc.adde quod no.Bal.in l.pe.per gl.ibi.ſ.de pac.ꝛ vꝫ pactum ne liceat ſuperiori in ſuo molendino edificare.Secundo no.diligenter illud,qđ dicit Bar.ſi preceſſerit cōſuetudo,ꝛc.qꝛ adđ ꝙ imo ius qđ competit ex antiqua conſuetudine eſt fortius, quam illud qđ cōpetit ex pacto priuatorū:ita Bal.in ti.de ſer.ꝛ aqua. Et ex his verbis Bar.hic decidit queſtionem,quam alibi indeterminatam relinquit Bal.in c.cum eccleſia Uulterana.đ ele. an aquam de publico per agrum meum deſcendentem, poſſim contra veterem conſuetudinem diuertere, ad irrogationē hortorum meorū,quos de nouo habeo.Nā lꝫ ipſe poſt multa nō determinet:tñ inſpectis verbis Bart.hoc nō poterit.Et hoc quidem confirmatur:qꝛ regula eſt,qđ aliqua aqua in qua priuatꝰ ius hꝫ,a ſolito curſu diuerti nō pōt,tex.in l.ij.ad fi.ꝛ ibi Bal.ꝛ Sal. C.ad legē Aquil.ꝛ facit tex.in l.poſſeſſio.ꝛ in l.ſi manifeſte.C.de ſerui.ꝛ aqua.Intellige tñ concluſionem Bar,ꝛ predicta,qñ eſſet conſuetudo preſcripta:puta:qꝛ aliquando ſuperiores voluiſſet retiuere aquam ſuperius,ꝛ prohibere,tunc enim procedunt ſuperiora:alias enim,ex ſimplici permiſſione non acquiritur tale ius,per tex.in l.j.C.de ſerui.ꝛ aqua.Item intellige, qñ eſſet conſuetudo tanti tēporis,cuius initij memoria non extaret in contrarium, cum illa haberet vim pacti,ꝛ priuilegij, ꝛ conſtitutionis.l.hoc iure.§.ductus aque.ī.de aqua quoti.ꝛ eſti.ꝛ cap.ſuper quibuſdā.§.preterea.de verb.ſig.Nā conſuetudo tanti tpis,habetur ꝓ ſeruitute iuris ad hoc cōſtituti.tex.no.in l.ij.§.idē Labeo ait,ſi in agro,ſ.de aqua plu.arc.ꝛ ſer.cōſtit.res eſt ſine du. ꝛc.Alex.

k ¶Decimoquinto.Adde Bal.in l.iiij.C.de ſerui.Adđ quod Bal.conſuluit ſm hanc xiiij.q.ꝛ illam refert de verbo ad verbum,conſi.cviij.j.lib.ꝛ ibi ponit quid ſi ſecundum inferius ſtetit deſtructum,an poſſit reparari.Et de materia huius l.viđ plene,in repet.Chriſtophori Alberici Patauini.

l ¶Eſſe differentiam.Sed quid ſi Imperator conceſſit mihi caſtrum cum ſuis pertinentijs,an videatur mihi cōceſſiſſe molendina caſtri.Rñ.aut conceſſit ſolam iuriſdictionē,ꝛ nō veniunt. Licet enim caſtrum ſit ſub Imperatore,tñ non molendina.l.ſed Celſus.ſ.de contrah.emp.cum gl.in l.inter:ff.de verbo.ſignifi. Aut conceſſit caſtrum cum pertinentijs,ꝛ iuribus ad ipſum caſtrum pertinentibus,ꝛ veniunt molendina acceſſorie, niſi eſſent molendina priuatorum,arg.l.deprecatio.ſ.ad le.Rho.đ iac.ꝛ facit ad predicta qđ habetur in l.Publius.§.j.ſ.de cond.ꝛ đmonſt.Hoc eſt,ꝙ voluit no.Bal.maxime per gl.valde no.in c.j. in prin.de ca.qui cur.ven.ꝛ ibi ſubdit Iac.But.diſputaſſe queſtionem aliam.Pone,commune Rhegij conceſſit,ꝛ tranſtulit per ſyndicum cuidam Marchioni ciuitatē Rhegij,an per hoc tranſeunt molendina ciuitatis prefate in dominum Marchionem:ꝛ non reuocando in dubium poteſtatem dicte ciuitatis,dicit ꝙ tranſlata iuriſdictione dicte ciuitatis, in dominum Marchionē,dicta molēdina,que ſunt peculiū ciuitatis, apud ipſam ciuitatem remanent,ꝛ nō videntur tranſlata: ſed iuriſdictiones que pertinent ad concedentē videntur tranſlate.Sed Bald.dicit, quod idē eſt in molēdinis,ſicut in iuriſdictione,ſi erāt molēdina in dominio concedētis,ſicut ipſa ciuitas:ſecus ſi ad ipſam ciuitatem pertinebant iure priuato:ſi verba hoc patiuntur.Namſi de ciuitate ſola facta eſſet mentio,molendina que eſſent extra ciuitatē nō venirent in cōceſſionem.l.nam qđ liquide.§.ſi cui.de pen.leg.ꝛ in c.ſi ciuitas.de ſent.excom.in vi.ꝛ vide etiā ibi per Bal.maxime per illum tex.vtrum vendita curia,veniant feuda que per curiam alijs erant conceſſa,ꝛ ipſum ius vaſſallorum.

Ne quid in flumine publico. Tit.xii.

¶Glo.querit,in quo differt iſte titulus a precedenti:ꝛ dic vt in ea habes.

LEX I.

Ait pretor.§.Quod autem ait. Nota.✝de ſignificatione iſtius dictionis,aliter,que eſt ſignificatiua qualitatis,non quantitatis, Item not.[a] in §.ait pretor.ꝙ quando a lege profertur aliquid cū aliqua qualitate,debet vtrunqꝫ probari,ſcilicet illud, ꝛ qualitas eius.Facit l.pretor.§.docere.ī.vi.bo.rap.

ADDITIO.

a Alex.¶Item no.Uide Ale.conſi.vlt.col.j.vol.ij.conſi.clxxij.eo.vol.ꝛ conſi.xlj.vol.iiij.ꝛ conſi.lxxxij.vol.j.Are.conſi.lxxxiij. ver.vltimo videndum.Felyn.in c.cum Ioannes.de fide inſtru. ꝛ in c.ij.verſi.fallit tertio extra de reſcriptis.

§.Sunt autem qui. Iſte eſt not.§.de ipſo facio vnam q.in l.quo minꝰ.ſ.ti.j.vbi hunc.§.bene declaraui,

§.Is autem. Nota,debere inſpici id tempꝰ,quo certius poteſt eſſe de natura ✝rei,de qua agitur.Et ideo [a] ſi dubitaretur an membrum aliquod eſſet debilitatum,deberet inſpici an vſus rei eſſet deterioratus,habito reſpectu ad id tempus,quo illud membrum habet magis clare ſuum exercitium.

ADDITIO.

a And.Barb.¶Et ideo.Unde ſequitur ꝙ ſi ſtatutum loquitur de membro debilitato,ꝛ ſic vulnerato,ꝛ ſua opera non ſint deteriorata ꝙ tunc non habet locum pena ſtatuti.Uide in text.l.nō ſolum in ver.debilitatum,aut vulneratum.ſ.de rei vendi.ꝛ ibi Ange.quod eſt not.dignum.

§.Eſtas. No.gl.in verb.refertur.que incipit, vt ſcilicet tunc finiatur.Not.iſtam gl.✝ꝙ eſtas largo modo ſumendo comprehendit ſex menſes ſed ſtricto modo comprehendit tres tantum.quod facit ad multa,que videbitis in l.j.§.eſtatem.j.de aqua quotidiana,ꝛ eſtiua.

Vt in flumine publico nauigare liceat. Tit.xiii.

¶Intelligo iſtud interdictum,ꝙ quis non poteſt prohiberi a priuato nauigare: ſed ab eo,qui habet iura regalia in illo territorio.Unde vere ciuitas iſta poteſt facere ſtatutum,ꝙ aliquibus licet nauigare per lacum.Peruſinum,ꝛ aliquibus non. Ratio,quia iſta talia,ſcilicet,curſus aquarum,ꝛ flumina,ꝛ lacus pertinent ad eum,ad quē pertinet regalia,vt in feud.que ſint.rega.ca.j.facit qđ no.in l.fi.in prin.ſ.ne quid in loco publico., in gl.in verb.l.que incipit,l.ſcilicet municipali.

¶De vi ꝛ vi armata. Tit.xv.

LEX I.

ꝛ Pretor ait. Nota ex iſto principio,ꝙ iſtud✝ aduerbium, vnde,ſignificat locum✝ coheredem ſolo ꝛ etiam immobilem.Item requirit rem eſſe poſſeſſam.Querit

a gloſſa [a] hic vnam queſtionem,quid ſi aliquis,deijcitur de arbore,an habet locum interdictum iſtud:Gloſſ.in verb.coheret,non reſpondet Tu dic. Aut arbor non coheret ſolo,ꝛ non hꝫ locum iſtud interdictum. Aut coheret ſolo.ꝛ habet locum iſtud interdictū,vt d.l.Titius, allegat.in glo.ꝛ in l.ſi alius.§.notauimus.infra,qđ vi,aut clam.

ADDITIO.

✝ Claud.de Seyſſel.¶Significat locū Aliquando tamen querit, de tempore.l.ſi conſtante.ſ.ſol.matri.

a Alex.¶Querit glo.vide Bal.in l.j.C.ꝙ met.cau.ꝛ no.Barto. in l.ſi ita ſtipulatus.in v.oppo.j.partis.ī.de verborum obligat.

1 ☞ Poſſeſſio ꝙ ſit duplex,ſcilicet ciuilis ꝛ naturalis.

2 Colonus poſſidet, quando interuertit poſſeſſionem domino.

3 Locatori quando competat hoc interdictum.

a §.Deijcitur. Hic tex.alleg.✝ ꝙ eſt duplex poſſeſ

ꝛ ſio ciuilis,ꝛ naturalis,vt not.in l.j.in prin.ſ.de acquirē.poſ.Alij qui tenent contrarium aliter exponunt hunc tex.ſed precedens opi.eſt verior.Dicitur hic,non tamen ſi colonus.oppo.ꝙ etiam colonus poſſideat vt ī,eo.l.colo

2 nus.ꝛ in l.cum fundum.Reſpon.illud✝verum quando colonus, interuertit poſſeſſionem domini:ſeꝰ ſi non interuertiſſet,vt hic

3 ✝Querit gl.an locatori competat hoc interdictum qui tantum,